

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата наук з фізичного виховання і спорту,
доцента **Галана Ярослава Петровича**
на дисертаційну роботу **Лимаренко Наталії Петрівни**
за темою «**Організаційно-методичні засади інтеграції олімпійської освіти
в діяльність закладів дошкільної освіти**»,
представлену на здобуття ступеня доктора філософії з галузі
знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Актуальність дисертаційної роботи зумовлена сучасними викликами, які постають перед системою дошкільної освіти в Україні. Сучасні цивілізаційні процеси спричинили трансформацію освітньої парадигми – із пріоритетом на особистісний розвиток, демократичні принципи у навчанні та формування педагогічної ідеології, що базується на повазі до людської гідності, свободи вибору і самореалізації.

У контексті реалізації ключових цілей сучасної української освіти, її гуманістичної спрямованості виникає нагальна потреба в упровадженні сучасних підходів до освітнього процесу всіх рівнів освіти і, звичайно, дошкільної освіти. Одним із таких є олімпійська освіта, яка спираючись на глибокі традиції, ритуали та символіку Олімпійських ігор, відкриває широкі можливості для формування в дітей найкращих моральних якостей. Серед них – дружба, чесність, наполегливість, прагнення до самовдосконалення, взаємодопомога, повага до інших і дбайливе ставлення до навколишнього світу.

Олімпійська освіта в дошкільному віці стає ефективним інструментом гармонійного розвитку особистості, що відповідає цінностям гуманістичної педагогіки.

Мета дисертаційної роботи полягає у розробці та обґрунтуванні організаційно-методичних засад інтеграції олімпійської освіти в діяльність закладів дошкільної освіти та експериментальній перевірці їх ефективності.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз стану обраної проблеми дослідження у вітчизняній і зарубіжній педагогічній теорії.

2. Визначити взаємозв'язок олімпійської освіти з базовим компонентом дошкільної освіти України.

3. Розробити структурно-функціональну модель інтеграції олімпійської освіти в освітній процес закладів дошкільної освіти.

4. Розробити та обґрунтувати адекватні форми і методи інтеграції олімпійської освіти в закладах дошкільної освіти України та визначити їх ефективність.

5. Розробити практичні рекомендації для педагогічних працівників щодо інтеграції олімпійської освіти в діяльність закладів дошкільної освіти.

Об'єкт дослідження – освітній процес закладів дошкільної освіти.

Предмет дослідження – форми і методи інтеграції олімпійської освіти в діяльність закладів дошкільної освіти.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до Плану науково-дослідної роботи НУФВСУ на 2021–2025 рр. за темою 1.2. «Історіографія олімпійських видів спорту як джерело вивчення олімпійської спадщини» (№ державної реєстрації 0121U108333).

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

- уперше розглянуто освітній процес закладів дошкільної освіти як простір для використання інтеграції олімпійської освіти;

- уперше визначено взаємозв'язок олімпійської освіти з базовим компонентом дошкільної освіти України – Програмою розвитку дитини від народження до шести років «Я у світі»;

- уперше науково обґрунтовано та розроблено структурно функціональну модель інтеграції олімпійської освіти в освітній процес закладів дошкільної освіти, яка графічно відображає у єдності і закономірності функціональні особливості структурних елементів процесу дослідження;

- уперше підібрано і систематизовано адекватний для дітей старшого дошкільного віку дидактичний матеріал, що забезпечує інтеграцію елементів олімпійської освіти в освітні лінії Програми розвитку дитини від народження до шести років «Я у світі», а саме: «Дитина у соціумі», «Особистість дитини», «Діяльність дитини», «Дитина в природному довкіллі», «Дитина у світі культури», «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» та «Мовлення дитини»;

- визначено організаційно-педагогічні умови (основні та додаткові), що забезпечують здійснення інтеграції олімпійської освіти в освітній простір закладу дошкільної освіти.

- розроблено практичні рекомендації для педагогічних працівників закладів дошкільної освіти щодо інтеграції олімпійської освіти в освітній простір закладу дошкільної освіти.

Практична значущість дослідження визначається розробкою структурно-функціональної моделі інтеграції олімпійської освіти в діяльність закладів дошкільної освіти, що дає можливість, відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти України, забезпечити освітній результат – компетентність дитини старшого дошкільного віку у різних видах діяльності на засадах олімпійських цінностей.

Матеріали дослідження можуть бути ефективно використані у практиці роботи закладів дошкільної освіти різних типів; у спеціалізованих спортивних та педагогічних закладах вищої освіти у межах викладання навчальної дисципліни «Олімпійський спорт», «Олімпійська освіта». Матеріал дослідження може бути використаний для розробки освітніх програм, у діяльності органів управління освіти, спорту, національних олімпійських академій.

Матеріали дисертаційного дослідження дозволили вдосконалити викладання навчальної дисципліни «Олімпійський спорт» у Національному

університеті фізичного виховання і спорту України; освітній процес закладів дошкільної освіти № 168, № 225 м. Києва.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій характеризується належним теоретико-методологічним рівнем дослідження. Основні положення дисертаційної роботи аргументовано актуальністю обраної проблематики та спираються на ґрунтовно опрацьовану науково-аналітичну базу. Об'єкт і предмет дослідження логічно співвідносяться з поставленою метою та визначеними завданнями. Етапи дослідження реалізовано послідовно й системно відповідно до загальної концепції роботи. Достовірність отриманих теоретичних і практичних результатів забезпечується коректністю добору та застосування методів дослідження. Репрезентативність і релевантність емпіричних даних підтверджуються широкою джерельною базою. Надійність результатів посилюється тривалим періодом проведення дослідження (2022–2025 рр.).

Характеристика основних положень роботи. Матеріали дисертаційного дослідження викладено на 245 сторінках друкованого тексту (основний обсяг роботи – 165 сторінок) державною мовою. У структурі дисертаційної роботи виділено: анотацію двома мовами, список публікацій здобувача за темою дисертації, зміст, вступ, п'ять розділів та висновки до них, загальні висновки, практичні рекомендації, список використаних джерел (300 найменувань), а також 13 додатків. Цифровий матеріал дисертації проілюстровано 13 таблицями та 38 рисунками.

У **вступі** дисертаційної роботи здобувачкою на належному науково-методичному рівні обґрунтовано актуальність обраної теми, визначено зв'язок дослідження з науковими програмами, планами та темами, чітко сформульовано мету і завдання роботи, окреслено об'єкт, предмет та методи дослідження. Авторкою належно розкрито наукову новизну одержаних результатів і особистий внесок у розроблення досліджуваної проблематики, наведено відомості щодо апробації результатів дослідження, публікацій за темою дисертації, практичного значення отриманих результатів, а також подано інформацію про структуру та обсяг дисертаційної роботи.

У **Розділі 1 «Формування педагогічних засад олімпійської освіти»** автором здійснено ґрунтовний аналіз літературних і документальних джерел, що дозволило розкрити генезу олімпійської освіти та встановити закономірності її історичного становлення. Доведено, що олімпійська освіта у процесі розвитку трансформувалася в цілісну педагогічну систему, засновану на гуманістичних цінностях і принципах олімпізму.

Визначено роль Міжнародного олімпійського комітету у розвитку олімпійської освіти як стратегічного напрямку поєднання спорту й освіти, а також її значення як інструменту поширення гуманістичних цінностей і принципів олімпізму в суспільстві.

Здійснено детальний аналіз педагогічної спадщини П'єра де Кубертена, який дозволив обґрунтувати концептуальні засади олімпійської освіти та переконливо довести її вагомий виховний і соціокультурний потенціал як

ефективного засобу формування моральних якостей, громадянської відповідальності та гармонійного розвитку особистості.

Результати досліджень Розділу 1 представлено у **5 публікаціях**.

У **Розділі 2 «Методи й організація дослідження»** представлено методичний апарат, який є достатньо обґрунтованим та адекватним меті й завданням дослідження. Зокрема, теоретичні (метод теоретичного аналізу і синтезу, узагальнення та систематизації даних науково-методичної літератури; метод порівняльно-історичного аналізу та моделювання); емпіричні (опитування (анкетування), педагогічний експеримент); статистичні (засоби математичної статистики та спеціалізованого програмного забезпечення, точний критерій Фішера, критерій Мак-Немара).

Представлено організацію дисертаційного дослідження, яке здійснювалося протягом 2022–2025 років і було структуровано у три послідовні етапи, що забезпечило логічність, поетапність та системність його реалізації.

У **Розділі 3 «Духовно-моральне виховання дітей у закладах дошкільної освіти»** детально розглянуті психолого-педагогічні особливості дітей старшого дошкільного віку, особливості реалізації духовно-морального виховання дітей в закладах дошкільної освіти України. У розділі представлено аналіз освітніх програм «Я у Світі», «Дитина», «Соняшник», «Українське дошкілля», «Скарбниця моралі», «Духовно-моральне виховання дітей дошкільного віку на християнських цінностях», «Зерно любові», завдяки яким забезпечується втілення в життя Базового компоненту дошкільної освіти.

Заслуговує на увагу узагальнений автором досвід використання виховного потенціалу олімпізму в освітній діяльності закладів дошкільної освіти.

Особливої уваги заслуговує підрозділ 3.4, в якому здобувачкою представлено емпіричний аналіз результатів дослідження щодо ставлення до олімпійської освіти всіх учасників освітнього процесу закладів дошкільної освіти: вихователів, дошкільників та їх батьків.

Результати досліджень Розділу 3 представлено у **4 публікаціях**.

У **Розділі 4 «Організаційно-методичні засади інтеграції олімпійської освіти в діяльність закладів дошкільної освіти»** визначено шляхи інтеграції олімпійської освіти в діяльність закладів дошкільної освіти через освітні лінії програми «Я у світі».

Особливої уваги заслуговує розроблена автором структурно-функціональна модель інтеграції олімпійської освіти в освітній процес закладів дошкільної освіти. Її апробація, здійснена на базі закладів дошкільної освіти № 168 та № 225 м. Києва, засвідчила ефективність запропонованої моделі, що проявилось у позитивному впливі на фізичний, інтелектуальний і моральний розвиток дошкільників.

У розділі представлено організаційно-педагогічні умови інтеграції олімпійської освіти в діяльність закладів дошкільної освіти, які спрямовані на створення комфортних умов для всіх учасників освітнього процесу.

Результати досліджень Розділу 4 представлені в **4 публікаціях**.

У Розділі 5 «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» авторкою здійснено узагальнення результатів теоретичного аналізу та представлено основні здобутки дослідження, які співвіднесені з наявними науковими даними. Отримані результати розширюють та актуалізують сучасні наукові підходи у відповідній проблематиці. Окремо підкреслено положення, що мають наукову новизну та одержані вперше.

Висновки дисертаційного дослідження повністю витікають з отриманих та описаних у роботі результатів, відповідають поставленій меті і завданням.

Практичні рекомендації, розроблені здобувачкою, адресовані вихователям закладів дошкільної освіти. Вони характеризуються чіткою структурованістю та відповідають чинним вимогам.

Повнота викладення матеріалів дисертації у роботах, які опубліковані автором. Наукові результати дисертації висвітлені в 12 наукових працях: серед яких 4 статті у наукових фахових виданнях України; 8 публікацій апробаційного характеру, що додатково відображають наукові результати дисертації.

Окрім цього основні результати наукових пошуків і практичних доробків дисертаційної роботи оприлюднено на конференціях міжнародного рівня: XV Міжнародній конференції молодих вчених «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 16 вересня 2022 року), Міжнародній онлайн-конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Розвиток фізичної культури та спорту: новітні виклики, проблеми та перспективи» (Миколаїв, 28 жовтня 2022 року), XVI Міжнародній конференції молодих вчених (Київ, 29 червня 2023 року), Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання та перспективи інноваційного розвитку науки та освіти в умовах євроінтеграції» (Рівне, 14 листопада 2024 року), V Міжнародній науково-практичній конференції «Здоров'я нації і вдосконалення фізкультурно-спортивної освіти» (Харків, 16-17 квітня 2025 року).

Зауваження щодо змісту дисертації та анотації.

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу можна зробити деякі зауваження та дискусійні питання, які не знижують наукових здобутків:

1. На с. 26 зазначено, що основні положення дисертаційного дослідження висвітлені в 11 наукових публікаціях, з яких: 3 статті у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України; 8 публікацій апробаційного характеру (Додаток А). У той же час у Додатку А (с. 224) представлено 12 наукових публікацій, з яких 4 статті у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України; 8 публікацій апробаційного характеру.

2. Допущено відхилення від нормативних вимог щодо оформлення дисертаційної роботи (с. 106, 120).

3. На наш погляд, у назві підрозділу 3.1 «Психолого-педагогічні аспекти дітей старшого дошкільного віку» доцільно було б замінити слово «аспекти» на слово «особливості».

4. Доцільно було б порівняти відповіді на запитання анкет хлопчиків і дівчат старшого дошкільного віку, що дало б змогу встановити можливі

гендерні відмінності у рівні сформованості відповідних знань, уявлень та ціннісних орієнтацій.

5. У процесі дослідження виявлено достатньо низький рівень готовності вихователів до самостійного впровадження елементів олімпійської освіти. Чи передбачається подальша методична підтримка вихователів після завершення експерименту, зокрема через консультативні онлайн-ресурси, методичні платформи чи професійні спільноти для обміну практичним досвідом.

6. В роботі мають місце граматичні і стилістичні помилки (с. 25, 151).

Висновок. Дисертаційна робота **Лимаренко Наталії Петрівни** за темою «**Організаційно-методичні засади інтеграції олімпійської освіти в діяльність закладів дошкільної освіти**», відповідає вимогам до оформлення дисертацій, затверджених наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40 зі змінам і доповненнями, внесеними наказом МОН України від 31.05.2019 р. № 759 та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, який затверджено постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами), а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Офіційний опонент:

доцент кафедри спорту та фітнесу
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича,
кандидат наук з фізичного виховання
і спорту, доцент

Ярослав ГАЛАН